

Godt om velferdspolitiske utfordringer

Leif Arne Heløe

Velferd på avveier?

Utviklingslinjer og dilemmaer i helse- og sosialpolitikken. 293 s. Oslo: Abstrakt forlag, 2010. Pris NOK 345

ISBN 978-82-7935-300-3

Leif Arne Heløe (f. 1932), pensjonert professor i samfunnsodontologi og sosial- og helseminister i Willochs regjering 1981–85, har gitt oss en balansert oversikt over de fleste velferdspolitiske utfordringene i Norge i dag. Han skriver lett og klart, har store kunnskaper om så vel sosialpolitikk som helsepolitikk frem til i dag, og bruker også sine personlige erfaringer fra politikken.

Dette omfattende stoffet fokuserer han elegant omkring de store utfordringene. Har velferdspolitikken påtatt seg for store oppgaver? Lover staten for mye til innbyggerne sine? Må vi ta større ansvar for våre egne liv, også når det røyner på? Bør frivillig innsats få en større plass? Med andre ord: Bør vi være innstilt på å yte mer for medmennsker rundt oss?

Leif Arne Heløe (f. 1932), pensjonert professor i samfunnsodontologi og sosial- og helseminister i Willochs regjering 1981–85, har gitt oss en balansert oversikt over de fleste velferdspolitiske utfordringene i Norge i dag. Han skriver lett og klart, har store kunnskaper om så vel sosialpolitikk som helsepolitikk frem til i dag, og bruker også sine personlige erfaringer fra politikken.

Dette høres som tradisjonell høyrepolitikk, men det karakteriserer ikke boken. Heløe er nemlig fornøyd med velferdsstaten slik den har utviklet seg frem til i dag. Han skildrer godt særlig helsepolitikken, men også trygd, barnevern, eldreomsorg og annen sosialpolitikk i de siste tiårene, med en god del fine, historiske dykk noen 100 år tilbake, og han gir honnør til de ulike politiske kreftene bak velferdsstaten på en rimelig rettferdig måte. Dessuten viser han både varme og humør i en historisk fremstilling som lett kan bli kjedelig.

Slik fremstår han som en typisk konservativ talsperson, dvs. at han er godt fornøyd med alle fremskritt og reformer frem til i dag, men nå er det nok. Nå kan vi bli forkjælte, det hele kan bli for dyrt, det personlige ansvaret kan bli altfor svekket osv. Hit og ikke lenger! Det måtte i så fall være mer offentlig ansvar for tannhelsetjenesten!

Heløe som politiker er mest kjent for kommunehelsetjenesten fra 1984. Han forteller fornøydlig om de mange problemene da den ble laget. En viss styring av utgiftsveksten i primærhelsetjenesten måtte til, men samtidig kunne ikke legenes frie næringsrett svekkes for mye. Heløe og Finansdepartementet la hovedvekten på det første og la frem et forslag som minnet om regjeringen Brundtlands forslag til sterk regulering av

legeyrket. På et møte i Høyres ledelse falt bare én replikk, fra partiformann Benkow: «Det der får du aldri til, lbo.» Willoch fant siden løsningen, et columbi egg, med kommunal styringsrett og et fast tilskudd til legepraksisene, kombinert med privat næring betalt av trygden og pasientenes egenandel.

Jeg anbefaler boken til alle som vil ha en velskrevet og oppdatert oversikt over helse- og sosialpolitikken. En verdikonservativ orientering er ingen hindring.

Bjørgulf Claussen

Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

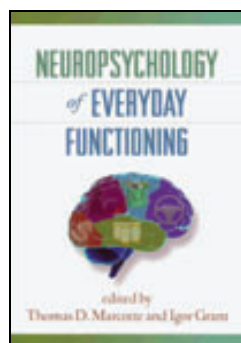
Nyttig om nevropsykologi

Thomas D. Marcotte, Igor Grant, red.

Neuropsychology of everyday functioning

477 s, tab, ill. New York, NY: Guilford Press, 2010. Pris USD 65

ISBN 978-1-60623-459-4

Nevropsykologiske undersøkelser benyttes i stadig større grad for å kartlegge kognitive funksjonsforstyrrelser ved en rekke ulike nevrologiske og (nevro)psykiatriske tilstander. Mens formålet

med undersøkelsen tidligere ofte var å påvise og lokalisere hjerneorganisk dysfunksjon, er den nevropsykologiske undersøkelsen i dag i første rekke en metode for å beskrive type, grad og omfang av kognitiv funksjonsnedsettelse. En vesentlig del av den kliniske nytteverdien av nevropsykologisk funksjonsutredning blir derfor å beskrive hvilke implikasjoner funksjonsavvik, målt ved nevropsykologiske metoder, har å si for hvordan pasienter fungerer i dagliglivet.

Forfatterne har som målsetting å gi leseren en oppdatert oversikt over kunnskapsfeltet som angår forholdet mellom nevrokognitive funksjonsutfall og funksjon i dagliglivet – og derigjennom rette søkelyset mot den økologiske validiteten ved de metodene som benyttes ved nevropsykologiske undersøkelser.

I den første delen belyser forfatterne, gjennom tre kapitler, på en grundig måte de teoretiske og metodiske perspektivene knyttet til hvordan funn fra nevropsykologisk utredning kan predikere funksjon i dagliglivet. Et eksempel på dette er en mye debattert problemstilling knyttet til vurdering av kognitiv egnethet for bilkjø-

ring, og nevropsykologer blir ofte bedt om å foreta slike vurderinger. I et eget kapittel går man på en god måte gjennom forskning og metodeutvikling knyttet til dette temaet. Dette er ofte vanskelige vurderinger, hvor også pasientene selv gjerne er spørrende til om testmetodene som benyttes, virkelig er godt egnet til å predikere atferd og kompetanse som bilfører. I tillegg problematiserer forfatterne i denne delen hvordan nevropsykologiske funksjonsutfall har implikasjoner knyttet til viktige aspekter som medikamenthåndtering og yrkesdeltakelse.

I den andre delen tar forfatterne for seg ulike kliniske tilstander og forsøker å belyse de funksjonelle konsekvensene av kognitive funksjonsutfall forbundet med nevrologiske tilstander, som bl.a. begynnende demens, vaskulær demens, traumatiske hodeskader og multippel sklerose, i tillegg til nevrokognitive konsekvenser av psykiatriske lidelser som depresjon og schizofreni.

Målgruppen er i første rekke fagpersoner som arbeider innen behandling og oppfølging av pasienter med kognitive funksjonsutfall, dvs. innen rehabilitering, habilitering og geriatri. For fagpersoner uten spesiell kompetanse i nevropsykologiske metoder vil nok en del av de mer metodespesifikke beskrivelsene oppleves som i overkant detaljerte, og derfor være av mindre interesse. For nevropsykologer og andre fagpersoner som ønsker å fordype seg i de funksjonelle konsekvensene nevropsykologiske funksjonsutfall har for fungering i dagligliv, arbeidsliv og sosialt liv, er imidlertid *Neuropsychology of Everyday Functioning* et nytt og betydningsfullt bidrag.

Stein Andersson

Avdeling for nevropsykiatri og psykosomatisk medisin
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

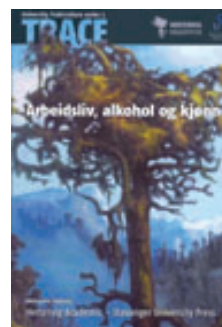
Alcoholismus academicus

Hildegunn Sagvaag

Arbeidsliv, alkohol og kjønn

143 s, tab, ill. Stavanger: Hertervig Akademisk, 2010. Pris NOK 200

ISBN 978-82-8217-013-0

«Tverrvitskapeleg folkehelsevitenskap er det overordna perspektivet, der synet på virkeligheten og synet på kunnskap kompletterer kvarandre basert på holistisk menneskesyn og pluralistisk ontologi». Slik beskriver Hildegunn Sagvaag innholdet i sin bok